

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu

KARTA PRZEDMIOTU / MODUŁU

1. Nazwa przedmiotu:	Pedagogika			
2. Kod przedmiotu:	FAN-21 FGN-21			
3. Okres ważności karty:	2012-2015			
4. Forma kształcenia:	studia pierwszego stopnia			
5. Forma studiów:	studia stacjonarne			
6. Kierunek studiów:	filologia			
7. Profil studiów:	praktyczny			
8. Specjalność:	filologia angielska nauczycielska filologia germańska nauczycielska			
9. Semestr:	3, 4, 5			
10. Jedn. prowadz. przedmiot:	Instytut Studiów Edukacyjnych			
11. Prowadzący przedmiot:	dr Jolanta Gabzdyl, mgr Magdalena Liszka, mgr Beata Gawłowska			
12. Grupa przedmiotów:	kształcenie pedagogiczne			
13. Status przedmiotu:	obowiązkowy			
14. Język prowadzenia zajęć:	polski			
15. Przedmioty wprowadzające oraz wymagania wstępne:				
16. Cel przedmiotu:				
Zajęcia ukierunkowane są na opanowanie przez studentów podstawowych kategorii pojęciowych pedagogiki; doprowadzenie do pojmowania pedagogiki jako nauki o edukacji oraz praktyki edukacyjnej, w tym zrozumienia jej historii i współczesności; obecnej struktury (subdyscyplin), przedmiotu, celów i zadań, podstawowej metodologii; uzmysłowienie studentom licznych uwarunkowań (czynników) działań pedagogicznych i ich roli w edukacji, (samo)wychowaniu, (samo)kształceniu, motywowaniu do (samo)rozwoju, do nauki, w twórczości ucznia i nauczyciela, w relacjach nauczyciel–uczeń (w tym uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi), w warunkach skutecznego porozumiewania się, kierowania klasą szkolną, w tym klasą zintegrowaną itp.; uzmysłowienie związku edukacji z rozwojem osobowości podmiotu wychowawczego, kształcenia itp.; kształtowanie umiejętności i kompetencji studentów w zakresie samodzielnego dochodzenia do problemów i dylematów pedagogicznych, edukacyjnych, wychowawczych, dydaktycznych, ich analizy, interpretacji, ewaluacji i prognozowania właściwych rozwiązań. Dostarczenie niezbędnej wiedzy, umiejętności także do świadomego planowania i organizowania pracy dydaktyczno-wychowawczej z dziećmi w wieku przedszkolnym i szkolnym. Przygotowanie studentów do podejmowania działań pedagogicznych ukierunkowanych na aktywne kształtowanie sytuacji edukacyjnych. Zdobycie i rozwój kompetencji pedagogicznych w zakresie konstruowania, realizacji i ewaluacji programu, poszczególnych jednostek tematycznych (operacjonalizacja celów, zadań, dobór treści kształcenia oraz metod, form realizacji, środków dydaktycznych, ocena rezultatów kształcenia).				
17a. Efekty kształcenia (standardy kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela):				
Ozn.	Opis efektu kształcenia	Metoda sprawdzenia efektu kształcenia	Forma prowadzenia zajęć	Odniesienie do efektów dla specjalności / kierunku studiów
W	- charakteryzuje specyfikę przedmiotową i metodologiczną pedagogiki jako nauki teoretycznie i praktycznie zorientowanej; określa miejsce i znaczenie pedagogiki w systemie innych nauk; rozróżnia subdyscypliny pedagogiki, ich przedmiot, zadania i funkcje; - rozróżnia, definiuje, syntetyzuje i klasyfikuje: terminologię, prawa, fakty, zjawiska i procesy pedagogiczne; rozumie je, analizuje, syntetyzuje, klasyfikuje, krytycznie interpretuje i wie, jak praktycznie wykorzystać w pracy pedagogicznej;	Egzamin; Kolokwia; Aktywność na wykładach (pozytywna ocena z realizacji zadań w czasie wykładów problemowych i konwersatoryjnych); Aktywność na ćwiczeniach (pozytywna ocena z realizacji zadań w czasie ćwiczeń);	wykład, ćwiczenia	

	- charakteryzuje istotę, rodzaje, elementy i fazy, błędy oraz rolę planowania, projektowania dydaktycznego;	Praca własna studenta (Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i materiałami dostarczonymi przez prowadzącego zajęcia oraz samodzielnie zgromadzonymi)		
U	- potrafi posługiwać się podstawowymi pedagogicznymi, dydaktycznymi ujęciami teoretycznymi i praktycznymi analizując, interpretując oraz wdrażając stosowne oddziaływania edukacyjne, wychowawcze, dydaktyczne; - potrafi generować rozwiązania konkretnych problemów pedagogicznych, dydaktycznych, prognozować przebieg ich rozwiązań, przewidywać skutki w pedagogicznej, dydaktycznej pracy wychowawcy, nauczyciela, wskazać ewentualne obszary wymagające modyfikacji w przyszłych działaniach wychowawczych, nauczycielskich; - stosuje uzyskaną wiedzę z zakresu projektowania dydaktycznego w konkretnych sytuacjach edukacyjnych: do dowolnie wybranego celu i treści dot. j. obcego z podstawy programowej (przedszkolnej i szkoły podstawowej) potrafi: dobrać cele i treści z dowolnie wybranego programu autorskiego; skonstruować konspekt (jego poszczególne elementy: cele, temat, środki, formy i metody kształcenia, polecenia i pytania tworzące tok zajęć zgodny z wyznaczonymi celami zajęć dydaktycznych).	Oprócz w/w – w sem. V – opracowanie konspektu do zajęć dydaktycznych w przedszkolu lub szkole podstawowej)	wykład, ćwiczenia	
K	- ma przekonanie o sensie, wartości i potrzebie działań pedagogicznych, dydaktycznych, wykazuje wrażliwość, świadomość i odpowiedzialność w zakresie (samo)wychowania, (samo)kształcenia; jest zainteresowany tematyką edukacji, wychowania, kształcenia; ma świadomość współczesnych wyzwań edukacyjnych oraz roli wychowawcy, nauczyciela; - rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, ma świadomość własnych umiejętności i wiedzy pedagogicznej, dydaktycznej, rozumie konieczność doksztalcenia się; odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pedagogicznej, dydaktycznej pracy wychowawcy, nauczyciela;	Egzamin; Kolokwia; Aktywność na wykładach (pozytywna ocena z realizacji zadań w czasie wykładów problemowych i konwersatoryjnych); Aktywność na ćwiczeniach (pozytywna ocena z realizacji zadań w czasie ćwiczeń); Praca własna studenta (w tym opracowanie w/w konspektu)	wykład, ćwiczenia	

17b. Efekty kształcenia (dla kierunku filologia):

Ozn.	Opis efektu kształcenia	Metoda sprawdzenia efektu kształcenia	Forma prowadzenia zajęć	Odniesienie do efektów dla specjalności / kierunku studiów
01	ma podstawową wiedzę o odbiorcach pracy filologa, o metodach diagnozowania ich potrzeb i oceny jakości usług	Aktywność na wykładach (pozytywna ocena z realizacji zadań	wykład, ćwiczenia	K_W13 (++)
02	ma uporządkowaną wiedzę o metodyce wykonywania typowych zadań, normach, procedurach stosowanych w wybranej dziedzinie filologii	w czasie wykładów problemowych i konwersatoryjnych); Aktywność na ćwiczeniach (pozytywna ocena z realizacji zadań w czasie ćwiczeń); Praca własna studenta (w tym opracowanie	wykład, ćwiczenia	K_W14 (+++)
03	potrafi animować prace nad rozwojem osobistym uczestników procesów akwizycji języka, wspierać ich samodzielność w zdobywaniu wiedzy, a także inspirować do działań na rzecz uczenia się przez całe życie		wykład, ćwiczenia	K_U10 (+)

		w/w konspektu)		
18. Formy i wymiar zajęć:		W. 15 h+ 15 h + 15 h Ćw. 15 h + 15 h + 15 h		
19. Treści kształcenia:				
• Geneza i istota pedagogiki jako dyscypliny naukowej, teoretycznej i praktycznej. Struktura, w tym działy pedagogiki. Podstawowe kategorie pojęciowe pedagogiki; język pedagogiki. • Miejsce pedagogiki w systemie nauk. Metodologiczne aspekty uprawiania pedagogiki. • Wychowanie a wartości i cele. Podstawowe dziedziny wychowania i ich teorie. • Systemy i procesy pedagogiczne. Proces wychowania, jego struktura, właściwości, dynamika. Przymus i swoboda w wychowaniu. Wychowanie jako urabianie i jako wspomaganie rozwoju. Wychowanie adaptacyjne i emancypacyjne. Wychowanie a manipulacja. Podmiotowość w wychowaniu, edukacji. • Podstawowe środowiska wychowawcze, edukacyjne, społeczne: rodzina, grupa rówieśnicza, szkoła, instytucje pozaszkolne. Style, postawy, metody i strategie wychowawczych, edukacyjnych, społecznych oddziaływań w rodzinie, grupie rówieśniczej i szkole, oraz ich skuteczność. Błędy wychowawcze. Współpraca rodziny i szkoły. Współpraca szkoły ze środowiskiem. Pozaszkolne instytucje wychowawcze. Rodzina, szkoła i pozaszkolne instytucje wychowawcze a kształcenie w zakresie języka obcego. • Źródła i przejawy kryzysu współczesnego wychowania, edukacji. Konflikty w rodzinie i klasie. Trudności wychowawcze w domu i szkole. Agresja i przemoc rówieśnicza jako współczesny problem systemu edukacji w Polsce. Postawy wychowawców, nauczycieli wobec szkolnego i pozaszkolnego zła. • Role zawodowe nauczyciela. Wzór osobowy, kunszt, powinności i rozwój profesjonalny, zawodowy (w tym uczenie się przez całe życie) nauczyciela. • System kształcenia: pojęcie systemu kształcenia; analiza porównawcza wielkich systemów dydaktycznych (analiza celów, treści, metod, środków, warunków, rezultatów kształcenia); różnice w rozumieniu procesu dydaktycznego w różnych systemach dydaktycznych. • Proces kształcenia: wartości i cele kształcenia, proces kształcenia jako zintegrowany proces nauczania-uczenia się, ogniwa procesu kształcenia, elementy, integracja procesu nauczania i wychowania, kształcenie wielostronne, w przedszkolu i klasach szkoły podstawowej. • Zasady kształcenia: pojęcie, geneza i klasyfikacja zasad kształcenia, charakterystyka zasad kształcenia, przegląd zasad kształcenia wg wybranych autorów, realizacja zasad w procesie kształcenia; zasady nauczania jako normy pracy dydaktycznej (charakterystyka zasad uczenia się i motywacji). • Elementy projektowania dydaktycznego: rzeczowe a metodyczne przygotowanie nauczyciela do zajęć dydaktycznych; planowanie i organizacja pracy dydaktycznej; dobór, operacjonalizacja i konstruowanie celów edukacji szkolnej/przedszkolnej; materialne i niematerialne środki działań dydaktycznych (w tym zwłaszcza treści kształcenia), metody i formy, warunki wewnętrzne i zewnętrzne oraz rezultaty kształcenia. • Proces kształcenia jako proces komunikowania się: struktura i funkcje komunikatu – polecenia i pytania jako formy komunikacji; kompetencje komunikacyjne nauczyciela; język dialogu w edukacji; osobowościowe, społeczne i pedagogiczne determinanty porozumiewania się nauczyciela i ucznia (dziecka). Nauczyciel szkoły i przedszkola przyszłości, i jego osobowość. • Główne nurty myślenia o edukacji szkolnej i szkole / edukacji przedszkolnej i przedszkolu – system szkolny/przedszkolny, szkoła podstawowa/ i jej program, przedszkole i jego program, klasa szkolna/grupa przedszkolna; przemiany filozofii edukacyjnej a dydaktyka; innowacje dydaktyczne i unowocześnienie procesu kształcenia; alternatywne oferty edukacyjne; kształcenie integracyjne, zjawisko włączania i wykluczania osób niepełnosprawnych; praca z uczniem/dzieckiem zdolnym; uczyć się od innych i uczyć nauczać innych, uczyć się razem. Podczas wykładów prezentowane będą głównie kwestie i problemy teoretyczne, w tym na tle praktycznych. Ćwiczenia poświęcone zostaną szczegółowemu omówieniu niektórych kwestii teoretycznych oraz praktycznej weryfikacji poznanych teorii i zagadnień.				
20. Egzamin:		tak, za/o		
21. Literatura podstawowa:				
Arends R. I. (1994), Uczymy się nauczać, Warszawa. Bereźnicki F. (2007), Dydaktyka – wybrane zagadnienia, Szczecin. Bereźnicki F. (2007), Dydaktyka kształcenia ogólnego. Kraków. Cohen L., Manion L., Morrison K. (1999), Wprowadzenie do nauczania, Poznań. Denek K. (2005), Ku dobrej edukacji, Toruń-Leszno. Dryden G., Vos J. (2000), Rewolucja w uczeniu, Poznań. Gabzdyl J. (2011), Szkice do prakseodydaktycznej teorii celów, poleceń i pytań, Racibórz. Gnitecki J. (2000), Zarys pedagogiki ogólnej, Gorzów Wielkopolski. Górniewicz J. (2005), Teoria wychowania, Olsztyn.				

Kawula S., Brągiel J., Janke A.W. (2005), *Pedagogika rodziny*, Toruń.

Konarzewski K. (red.) (2008) *Sztuka nauczania. Szkoła. Podręcznik dla studentów kierunków nauczycielskich*, Tom 2., Warszawa.

Kruszewski K. (red.) (2008), *Sztuka nauczania. Czynności nauczyciela*, Tom 1., Warszawa.

Kunowski S. (1997), *Podstawy współczesnej pedagogiki*, Warszawa.

Kupisiewicz C. (2005), *Podstawy dydaktyki*, Warszawa.

Kwieciński Z., Śliwerski B. (2004), *Pedagogika. Podręcznik akademicki*, T. 1, 2, Warszawa.

Łobocki M. (2004), *Wybrane problemy wychowania (nadal aktualne)*, Warszawa.

Łobocki M. (2006), *Teoria wychowania w zarysie*, Kraków.

Moroz H. (red.) (2005), *Rozwój zawodowy nauczyciela*, Kraków.

Niemierko B. (2007), *Kształcenie szkolne. Podręcznik skutecznej dydaktyki*, Warszawa.

Niemierko B., *Pomiar wyników kształcenia*, Warszawa 2004.

Okoń W. (2003), *Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej*, Warszawa.

Śliwerski B. (red.) (2006), *Pedagogika*, T. 1., 2. i 3. Red., Gdańsk.

Świrko – Pilipczuk J. (red.) (2007), *Dydaktyka ogólna i nauki z nią współdziałające*, Szczecin.

Turoś L. (red.) (1999), *Pedagogika ogólna i subdyscypliny*, Warszawa.

Węglińska M. (2009), *Jak przygotować się do lekcji? Wybór materiałów dydaktycznych*, Kraków.

21. Literatura uzupełniająca:

Adamek I. (1997), *Podstawy edukacji wczesnoszkolnej. „Impuls”*, Kraków.

Davis R. H., Alexander L. T., Yelon S. L. (1983), *Konstruowanie systemu kształcenia*. Warszawa.

Denek K. (1998), *O nowy kształt edukacji*, Toruń.

Denek K., Koszycz T., Lewandowski M. (2004), *Edukacja jutra. IX Tatrzańskie Seminarium Naukowe*, Wrocław.

Denek K., Starościk W., Zatoń K. (2006), *Edukacja jutra. XII Tatrzańskie Seminarium Naukowe. Tom 2.*, Wrocław.

Eby J. W., Smutny J. F. (1998), *Jak kształcić uzdolnienia dzieci i młodzieży*, Warszawa.

Fisher R. (1999), *Uczymy jak myśleć*, Warszawa.

Fisher R. (1999), *Uczymy jak się uczyć*, Warszawa.

Gabzdyl J. (red., 2009), *Komunikacja w edukacji. Uwarunkowania i właściwości*. Racibórz.

Galloway Ch. (1988), *Psychologia uczenia się i nauczania*. Warszawa.

Gordon T (1994), *Wychowanie bez porażek*, Warszawa.

Guz S., Andrzejewska J. (2005) (red.) *Wybrane problemy edukacji dzieci w przedszkolu i szkole*. Lublin: Wyd. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Janowski A. (1989), *Uczeń w teatrze życia szkolnego*, Warszawa.

Janowski A., Stachyra R. (1985), *Prestiż ucznia wśród rówieśników*, Warszawa.

Jaworska T., Leppert (red.) (2001), *Wprowadzenie do pedagogiki*, Kraków.

Klim-Klimaszewska A. (2000), *Pedagogika przedszkolna*, Warszawa.

Kobyłecka E. (2005), *Nauczyciel wobec współczesnych zadań edukacyjnych*, Kraków.

Kojs W. (1994), *Działanie jako kategoria dydaktyczna*, Katowice.

Kojs W., Piotrowski E., Zimny T.M. (2002), *Edukacja jutra. VIII Tatrzańskie Seminarium Naukowe*, Częstochowa..

Kunowski S. (2003), *Wartości w procesie wychowania*, Kraków.

Kuźma J. (2001), *Nauczyciel przyszłej szkoły*, Kraków.

Kwieciński Z., Śliwerski B. (red.) (2006) *Pedagogika t.2.*, Warszawa.

Lewowicki T. (1994), *Przemiany oświaty. Szkice o ideach i praktyce edukacyjnej*, Warszawa.

Lewowicki T., Szymański M. J. (red.) (2004), *Nauki pedagogiczne w Polsce*, Kraków.

Łobocki M. (1989), *Trudności wychowawcze w szkole (zapobieganie i przeciwdziałanie)*, Warszawa.

Łysek J. (red.) (1998), *Niepowodzenia szkolne*, Kraków.

Mieszalski S. (1997), *O przymusie i dyscyplinie w klasie szkolnej*, Warszawa.

Muszyński H. (1977), *Zarys teorii wychowania*, Warszawa.

Okoń W. (2007) *Nowy słownik pedagogiczny*, Warszawa.

Podstawa Programowa dla szkół podstawowych – Załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. (Dziennik Ustaw z dnia 15 stycznia 2009 r. Nr 4, poz. 17).

Podstawa programowa wychowania przedszkolnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, oraz innych form wychowania przedszkolnego – Załączniki nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. (Dziennik Ustaw z dnia 15 stycznia 2009 r. Nr 4, poz. 17).

Pomykało W. (red.) (1993), *Encyklopedia pedagogiczna*, Warszawa.

Poplucz J. (1984), *Optymalizacja działania pedagogicznego na lekcji*. Warszawa.

Półturzycki I (2005), *Dydaktyka dla nauczycieli*. Toruń.

Robertson J. (1998), *Jak zapewnić dyscyplinę, ład i uwagę w klasie*, Warszawa.

Sherborne W. (1999) *Ruch rozwijający dla dzieci*. Warszawa.

Skorny Z. (1976), *Proces socjalizacji dzieci i młodzieży*, Wyd. 2., Warszawa.

Sztejnberg A. (2002), *Podstawy komunikacji społecznej w edukacji*, Wrocław.

Turoś L. (red.) (1999), *Pedagogika ogólna i subdyscypliny*, Warszawa.

Walczak M. (1994), Wychowanie do wolnego czasu, Zielona Góra. Dodatkowa literatura metodyczna samodzielnie dobrana przez studentów, w tym przewodniki metodyczne, programy autorskie			
23. Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów kształcenia:			
Lp.	Forma zajęć	Liczba godzin kontaktowych / pracy studenta	
1	Wykład	45	
2	Ćwiczenia	45	
3	Laboratorium		
4	Projekt	0/ 10 (Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i materiałami dydaktycznymi dostarczonymi przez prowadzącego zajęcia oraz samodzielnie zgromadzonymi), 15 (opracowanie konspektu do zajęć dydaktycznych w szkole podstawowej bądź przedszkolu)	
5	Seminarium		
6	Inne	- przygotowanie do ćwiczeń 30 - przygotowanie do egzaminu 15 - przygotowanie do kolokwium 20	
	Suma godzin	90 / 90	
24. Suma wszystkich godzin:		180	25. Liczba punktów ECTS: 6
26. Liczba punktów ECTS uzyskanych na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego:		3	27. Liczba punktów ECTS uzyskanych w wyniku samodzielnej pracy studenta: 3
28. Uwagi:			

Zatwierdzono:

.....
(data i podpis prowadzącego)

.....
(data i podpis)